

Ámos Imre emlékkiállítás

Kaposvár, Somogyi Képtár, 1983 május 19- június 26-ig

Május 19-től tekinthetjük meg a Somogyi Képtárban a XX. századi magyar képzőművészet egyik legjelentősebb alakjának emlékkiállítását. Ámos Imre tragikus sorsa a költő Radnótiéhoz hasonlít.-Hozzá foghatóan egyedülálló kvalitású, humánus értékrendet, tisztaságot igénylő művészetet alakított ki. A II. világháború poklában borzalmakat, iszonyt is megélve az Emberiesség, a szimbolikus Jóság kolduóprófétája maradt. Műveiben is átélve a pusztulást, sorsát végül a fasiszta erőszak pecsételte meg.

1907-ben született Nagykállón. Zsidó származása szellemi vonatkozásokban is meghatározta ^{életét} művészi alkatát. Kibontakozó festészetében nagy szerepe van a vallásos hitnek. Erkölcsi tarását, rendületlen emberi hitét a később ~~gy~~ gyakorta felidézett gyermekkori élmények inspirálták.

Festészetének első korszakában hatással volt rá Rippl-Rónai kalligrafikus térbeliséi, Derkovits szimbolikus világa, ezüstös szinharmoniai. Korai képein a mitikus tömörítés allegorikus utalásai Csontváryt is az eszünkbe juttatják. Különös, álombeli alakok népesítik be szűk tereit, misztikus várakozásban örökérvényű a létük. Ámos Imrét a pszichológiai kifejezésben a létezés poézise, az elemi emberi kapcsolatok finom szépsége érdekli. Harmincas években kialakult programjában "... a mindenkiben felébredhető, rajtam keresztül individuálisan megnyilatkozó, és mégis általánosan emberi érzéseket " akarja kifejezni.

Később egyre gyakrabban vonja ábrázálási körébe a tárgyi valóság elemeit, szobabelsők intim ^{hangulatú} tárgyait. Nem reális vonatkozásban, hanem szimbolikus jelentésük révén kapcsolódnak a szemléltetés álmodozó folyamatába. Látomás és azt kiváltó események együttesében felbomlik tér és idő korábbi egysége: az emlékezés során a jelen átszűrődik a régmúlt mitikus képeivel- mintegy értelmezve, ~~az~~ értelmet

1938-tól kezdődő periódusában alakul ki Ámos Imre úgynevezett "asszociatív expresszionizmusa" az egyre válságosabbá váló idő, a háború előtti évek nyomasztó hatása alatt. Színei erőteljesebbek, festői látomásai zaklatottabb, drámaibb erejűek. A szűk képkivágás, a korábbi harmónikus kompozíciós rend feszült ritmusú, lüktető. Egyre gyakoribb kifejezési formája a szürrealista képzettársítás. Jelképrendszere teljesebbé válik: humánus tiltakozása az anyagi tisztaságot állítja szembe a pusztítás kései démonaival. A háború megaláztatásai, sűrűsödő munkaszolgálatok, a nyomor akadályozzák a rendszeres festői munkáját. Késői grafikai, tussal készült rajzai tanuskodnak a körülötte dúló iszonyatról. 1944 novemberében deportálták ~~so~~ szepeser társával együtt. Utoljára egy türingiai láger kórházában látták. 37 éves volt.